EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 14.11.2012
COM(2012) 670 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o provádění rámcové směrnice o vodě (2000/60/ES)

Plány povodí

(Text s významem pro EHP)

{SWD(2012) 379 final}

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o provádění rámcové směrnice o vodě (2000/60/ES)

Plány povodí

(Text s významem pro EHP)

1. ÚVOD

Rámcovou směrnicí o vodě[1] byly v roce 2000 zavedeny nové ctižádostivé cíle pro ochranu a obnovu vodních ekosystémů, které mají sloužit jako základ dlouhodobého a udržitelného využívání vody lidmi, podniky a přírodou. Rámcová směrnice o vodě začlenila do právně závazného nástroje hlavní zásady integrovaného řízení povodí a propojila hospodářské a ekologické aspekty vodního hospodářství.

Rámcová směrnice o vodě stanovila pro členské státy program a harmonogram pro vypracování plánů povodí do konce roku 2009. V těchto plánech měla být uvedena všechna opatření, jež se měla v příslušných povodích přijmout k dosažení cílů rámcové směrnice o vodě.

Provádění rámcové směrnice o vodě je od roku 2001 podporováno prostřednictvím neformální spolupráce v rámci společné prováděcí strategie, která se uskutečňuje pod vedením zástupců vodohospodářských úřadů členských států a Komise za účasti všech příslušných zúčastněných stran. V rámci společné prováděcí strategie byly vypracovány pokyny a velký počet strategických dokumentů a vytvořena cenná platforma pro výměnu zkušeností a osvědčených postupů.

Tato prováděcí zpráva Komise, jejíž vypracování vyžaduje článek 18 rámcové směrnice o vodě, se zakládá na posouzení plánů povodí předložených členskými státy. K této zprávě jsou připojeny pracovní dokumenty útvarů Komise, jež obsahují podrobné posouzení plánů povodí. Zpráva je jedním z podkladů sdělení Komise o plánu pro ochranu vodních zdrojů Evropy.

2. HLAVNÍ PRVKY RÁMCOVÉ SMĚRNICE O VODĚ

Hlavním cílem rámcové směrnice o vodě je dosáhnout do roku 2015 dobrého stavu všech vodních útvarů. Patří sem cíle dobrého ekologického a chemického stavu povrchových vod a dobrého kvantitativního a chemického stavu vod podzemních.

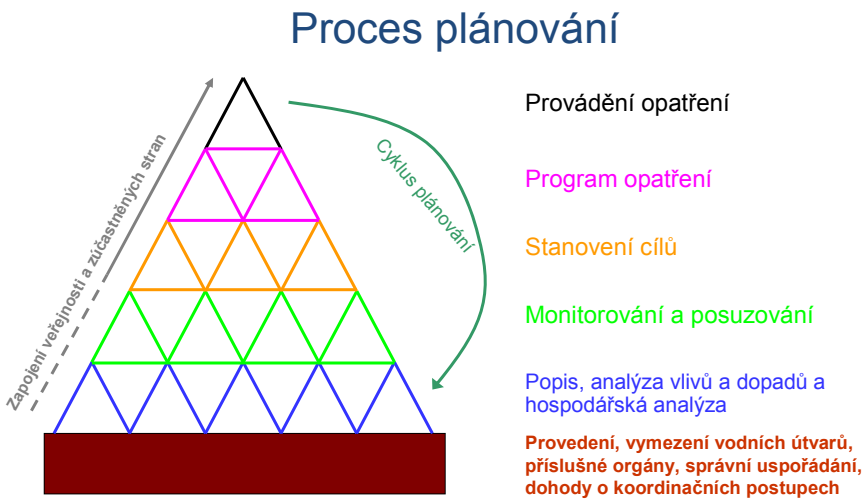
Nejvýznamnějším nástrojem provádění rámcové směrnice o vodě je plán povodí každé oblasti a příslušný program opatření. Proces plánování začíná provedením směrnice do vnitrostátního práva a správními opatřeními, poté následuje popis oblasti povodí[2], monitorování a posouzení stavu, stanovení cílů a nakonec vypracování programu opatření a jeho provedení. Monitorování a hodnocení účinnosti opatření je zdrojem důležitých informací potřebných k propojení na sebe navazujících cyklů plánování. Program opatření má pomoci reagovat na určené vlivy, a uvést tak povodí nebo vodní útvar do dobrého stavu.

Pro účinnost procesu plánování a pro přiměřenost a spolehlivost plánů povodí je nezbytné, aby byly pečlivě provedeny všechny mezistupně procesu. Jestliže se například určitý

[1] Směrnice 2000/60/ES, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky; doplněna směrnicí o podzemních vodách (2006/118/ES) a směrnicí o normách environmentální kvality (2008/105/ES).

[2] Popis zahrnuje analýzu vlivů a dopadů, ekonomickou analýzu, vymezení vodních útvarů a vytvoření typologie a referenčních podmínek pro útvary povrchových vod a základ pro posuzování ekologického stavu.

významný vliv nezohlední při analýze vlivů a dopadů, neproběhne ani jeho posouzení v rámci monitorování a ani program opatření nebude obsahovat žádná vhodná protiopatření.

Obrázek č. 1: Schéma procesu plánování podle rámcové směrnice o vodě

3. POSOUZENÍ PLÁNŮ POVODÍ

Posouzení plánů povodí je založeno na informacích předložených členskými státy v podobě zveřejněných plánů povodí a průvodní dokumentace[3] a na informacích podávaných pomocí elektronického nástroje, kterým je Evropský systém informací o vodě (WISE)[4]. Posouzení plánů je složitá úloha, která zahrnuje zpracování rozsáhlých informací v 21 jazycích.

Posouzení Komise bude ve své přesnosti přímo úměrné údajům předloženým členskými státy. Komise uznává, že zejména elektronické podávání zpráv v systému WISE je pro členské státy náročný úkol. Existují příklady zpráv vypracovaných ve velmi dobré kvalitě, ale vyskytly se též případy, kdy jsou zprávy neúplné nebo plné rozporů.

4. AKTUÁLNÍ STAV PŘIJÍMÁNÍ PLÁNŮ POVODÍ A PŘÍSLUŠNÉHO PODÁVÁNÍ ZPRÁV

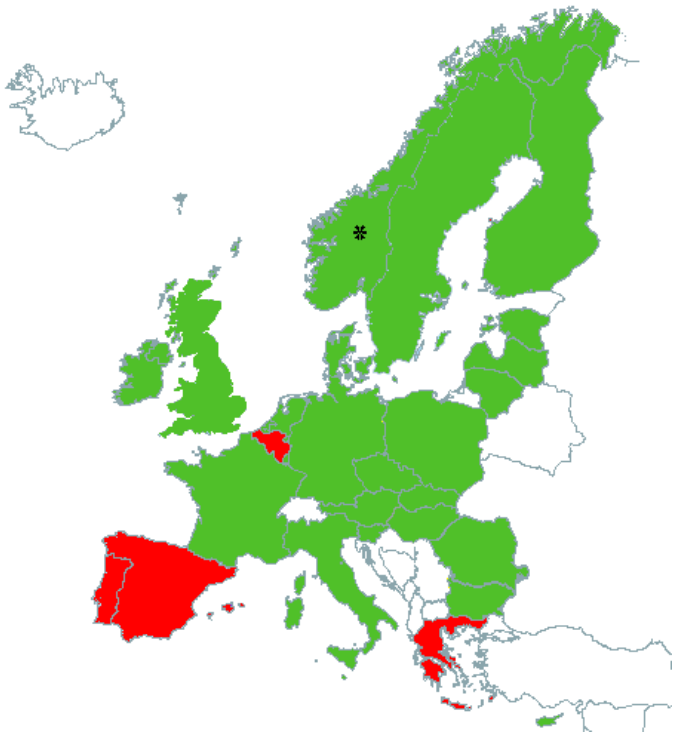
23 členských států přijalo všechny své plány povodí a podalo o nich zprávu Komisi. Čtyři členské státy (Belgie, Řecko, Španělsko a Portugalsko) dosud nepřijaly žádné plány nebo přijaly jen několik těchto plánů a podaly o nich zprávu Komisi. Z celkového očekávaného

[3] Viz http://circa.europa.eu/Public/irc/env/wfd/library?l=/framework_directive/implementation_documents_1/submitted_rbmps

[4] Viz http://water.europa.eu, a zejména http://www.eea.europa.eu/themes/water/interactive/water-live-maps/wfd

počtu 174 plánů povodí jich Komise dosud obdržela 124, 75 % z toho se týká oblastí povodí překračujících hranice[5].

V Belgii přijal plány Vlámský region, Region Brusel a federální vláda (odpovědná za pobřežní oblasti); Valonský region své plány dosud nepředložil. Ve Španělsku byly schváleny plány povodí oblastí Tinto Odiel y Piedras, Guadalete y Barbate a Cuencas Mediterraneas Andaluzas, nebyly však ještě předloženy Komisi a pouze plán katalánského povodí byl přijat a předložen Komisi. Portugalsko a Řecko dosud žádné plány povodí nepřijaly ani nepředložily[6].

Obrázek č. 2[7]: Stav přijímání plánů povodí: ZELENĚ – plány přijaty. ČERVENĚ – plány nepřijaty nebo přijaty pouze zčásti.

Prodlevy při přijímání plánů povodí prvního cyklu v některých členských státech mají důsledky pro druhý cyklus provádění, a to jak pro dotyčné členské státy, tak pro jiné země, s nimiž tyto státy sdílejí svá povodí.

5. ZJIŠTĚNÍ KOMISE: KLÍČOVÁ SDĚLENÍ A DOPORUČENÍ

5 Norsko provádí rámcovou směrnici o vodě jako součást dohody o EHP, v níž je zároveň stanoven konkrétní harmonogram. Doposud tedy přijalo devět pilotních projektů plánů povodí.

6 Evropský soudní dvůr Belgii, Řecko a Portugalsko odsoudil za nepřijetí a nepředložení plánů povodí. Rozsudek proti Španělsku ještě nebyl vynesen. Jde o tyto případy: Řecko – C-297/11, Belgie – C-366/11, Portugalsko – C-223/11.

7 Aktualizovaný přehled lze najít na adrese: http://ec.europa.eu/environment/water/participation/map_mc/map.htm

5.1. Podaří se do roku 2015 dosáhnout cíle dobrého stavu vod?

Cíl dosažení dobrého stavu vod stanovený rámcovou směrnicí o vodě je nezbytný pro zajištění dlouhodobé dostupnosti vody v dostatečném množství a dobré kvalitě. Budou-li všechny vodní útvary v dobrém stavu, mohou se vodní ekosystémy zotavit a poskytovat nám ekosystémové služby, které jsou potřebné pro náš život a hospodářské činnosti závislé na vodě.

Z posouzení plánů povodí vyplývá, že při dosahování cílů lze sice očekávat pokrok, avšak významné části vodních útvarů se nepodaří dobrého stavu dosáhnout do roku 2015. Důvodů je několik. Komise ve svém posouzení plánů povodí[8] uvádí hlavní překážky v jednotlivých členských státech a poukazuje na to, že nejzávažnějšími problémy pro vodní prostředí zůstávají hydromorfologické vlivy, znečištění a nadměrné čerpání vody.

	Počet čl. států	**Počet vodních útvarů**	**% vodních útvarů v dobrém stavu nebo s potenciálem v roce 2009**	**% vodních útvarů v dobrém stavu nebo s potenciálem v roce 2015**	**Pokrok za období 2009–2015 v %**	**Neznámý stav v roce 2009 v %[9]**
Ekologický stav povrchových vod	21[10]	82684	43	53	10	15
Chemický stav povrchových vod	Určení referenčního stavu pro rok 2009 není možné z důvodu nejasných informací[11]					40
Kvantitativní stav podzemních vod[12]	24	5197	85	92	7	6
Chemický stav podzemních vod[12]	24	5197	68	77	9	3

Zdroj : Informace předložené členskými státy, 2012

Informace v plánech povodí týkající se chemického stavu povrchových vod nejsou dostatečně jasné, aby mohl být určen referenční stav pro rok 2009. Chemická kvalita vodních útvarů se

8 Viz připojený pracovní dokument útvarů Komise.

9 Španělsko, Portugalsko a Řecko nebyly zahrnuty, neboť nepředložily své plány povodí.

10 Ekologický stav: země, které nepředložily plány povodí, nenahlásily výjimky nebo v jejichž případě je ekologický stav povodí neznámý, nebyly zahrnuty.

11 Chemický stav: U více než 40 % útvarů povrchových vod byl nahlášen „neznámý chemický stav“ a pro zbývající vodní útvary nejsou posouzení porovnatelná.

12 Do tohoto počtu nejsou zahrnuty Finsko a Švédsko, které mají velký počet malých vodních útvarů v dobrém stavu.

za uplynulých 30 let znatelně zlepšila, avšak s ohledem na prioritní látky uvedené v rámcové směrnici o vodě nebyly dosaženy cílové limity. U velké části útvarů povrchových vod je nahlášen neznámý chemický stav. První plány povodí navíc vykazují různý stupeň provádění směrnice 2008/105/ES o normách environmentální kvality, a proto je posouzení chemického stavu v různých členských státech obtížně porovnatelné.

Rámcová směrnice o vodě uznává, že u některých vodních útvarů může dosažení dobrého stavu trvat déle. Členské státy proto smějí využít výjimky na základě přírodních podmínek vodního útvaru a lhůtu prodloužit nejméně do roku 2027[13].

Lhůtu pro dosažení dobrého stavu lze mimo jiné prodloužit i tehdy, je-li dosažení zlepšení do roku 2015 technicky neproveditelné nebo neúměrně nákladné[14]. Členským státům, které využijí výjimky, ukládá rámcová směrnice o vodě povinnost uvést důvody a vysvětlit toto rozhodnutí v plánech povodí. To znamená, že státy musí vysvětlit, na jakém základě byly přírodní podmínky, neúměrné náklady a/nebo technická neproveditelnost vyhodnoceny a jakým způsobem chtějí cíle dobrého stavu dosáhnout. Toto vysvětlení je klíčové pro transparentnost a odpovědnost rozhodování.

Výjimky jsou v plánech povodí příliš často používány jako odůvodnění stávajících způsobů využívání vody a hospodaření s vodními zdroji, aniž by bylo uvedeno, jak budou dosaženy cíle rámcové směrnice o vodě.

Doporučení členským státům:

– *zhodnotit překážky, které brání provádění opatření prvního cyklu, a přijmout opatření k jejich odstranění v druhém cyklu;*

– *zvýšit úsilí při přijímání opatření, s jejichž pomocí má být dosažen dobrý stav; v případě nejistot přijmout tzv. no-regret opatření.*

5.2. Monitorování a posuzování: solidní znalosti umožňující informovaná rozhodnutí

Racionální hospodaření s vodou vyžaduje spolehlivé monitorovací systémy a metody, které umožňují komplexní posouzení stavu vodních útvarů. Náklady na monitorování jsou daleko nižší než náklady vznikající v důsledku nevhodných rozhodnutí.

Rámcová směrnice o vodě stanoví adaptivní programy monitorování, které lze použít ke stanovení přednostního monitorování v případech, kdy je toho nejvíce zapotřebí. Inteligentní monitorovací programy by měly být nedílnou součástí vytváření vědomostní základny pro navrhování a provádění opatření. U mnoha monitorovacích programů je nejasné, zda a jakým způsobem se informace týkající se popisu stavu a vlivů použijí v dalších vývojových fázích plánů povodí.

Informace o monitorování předložené Komisi jsou v každém případě velmi neúplné. U zhruba 15 % útvarů povrchových vod v EU je ekologický stav nahlášen jako neznámý a u 40 % je

[13] Ustanovení čl. 4 odst. 4 písm. c).
[14] Ustanovení čl. 4 odst. 4, čl. 4 odst. 5 a čl. 4 odst. 7.

nahlášen jako „neznámý“ chemický stav. V některých členských státech je ekologický a chemický stav neznámý u více než 50 % vodních útvarů. Zde je zapotřebí odhodlané úsilí.

Ekologickým stavem se podle definice uvedené v rámcové směrnici o vodě rozumí vyjádření kvality struktury a funkce vodních ekosystémů. Mezikalibračním porovnáním podle rámcové směrnice o vodě byly metody, které členské státy použily k posouzení ekologického stavu, navzájem porovnány s cílem zajistit, aby byly v souladu s definicemi rámcové směrnice o vodě a aby výsledky byly porovnatelné ve všech členských státech. Tím došlo k rozsáhlé výměně informací, díky níž mohly země s menšími zkušenostmi s posuzováním ekologického stavu využít zkušeností jiných zemí.

I přes značný pokrok byly v některých zemích zjištěny významné mezery při vývoji a používání metod posuzování. Mezikalibrační porovnání bylo často považováno za akademický postup, který se v rámci hospodaření s vodou vůbec nepoužil. Velké mezery byly zjištěny u brakických a pobřežních vod a v případě metod biologického hodnocení citlivých na hydromorfologické vlivy, které představují nejvýznamnější vlivy bránící vodním útvarům v dosažení dobrého ekologického stavu.

Při posuzování chemického stavu byl rovněž nahlášen velký počet vodních útvarů, jejichž stav je neznámý. V mnoha členských státech je monitorování chemického stavu nedostatečné a monitorování často nezahrnuje všechny prioritní látky nebo zahrnuje pouze omezený počet vodních útvarů.

Doporučení členským státům:

– *zlepšit a rozšířit nástroje monitorování a posuzování s cílem zajistit komplexní a statisticky podložený popis stavu vodního prostředí za účelem dalšího plánování.*

5.3. Právní rámec a správa

Pevný právní rámec a vhodné správní struktury jsou nezbytným předpokladem úspěšného integrovaného řízení povodí.

Rámcovou směrnicí o vodě se hospodaření s vodou nově zaměřilo především na ochranu vodního prostředí a ekologické cíle, které jsou nyní v rámci integrovaného přístupu hospodaření s vodou na úrovni povodí považovány za priority. S ohledem na tyto cíle se očekávalo přizpůsobení stávajících právních rámců a vodohospodářské správy.

Docílilo se sice značného pokroku, ale pouze v několika členských státech. Ve většině států zůstal zachován *status quo*. Environmentální cíle rámcové směrnice o vodě zřejmě byly zahrnuty jako dodatečné cíle, do politických rozhodnutí však v podstatě nebyly zapracovány.

Je nezbytná vhodná koordinace při rozhodování napříč různými odvětvími. Rozhodnutí o hospodářských činnostech, jež nezohledňují dostupnost vodních zdrojů v současnosti a budoucnosti, mohou vést k neudržitelným postupům, jako např. nadměrnému využívání zdrojů, které mají negativní důsledky pro životní prostředí, obyvatelstvo a jiná hospodářská odvětví. Přijetím rámcové směrnice o vodě se od členských států očekává, že do svých plánů povodí zahrnou opatření týkající se všech způsobů využívání vody a že zajistí soudržnost mezi plány povodí a jinými nástroji územního plánování. Rámcová směrnice o vodě rovněž zavedla posun od tradičního postupu zaměřeného na využívání vody směrem k více

integrovanému přístupu, jenž by se měl odrazit také ve správních strukturách. To se uskutečnilo v různé míře. V některých případech byla odpovědnost za provádění rámcové směrnice o vodě přenesena na zvláštní jednotky bez zjevné vazby na každodenní hospodaření s vodou a bez zpětné vazby na úrovni oblasti povodí. V důsledku toho vznikají vzájemně se překrývající přístupy a někdy i rozhodnutí a opatření, jež nejsou slučitelná s cíli rámcové směrnice o vodě.

K provádění zásady hospodaření na úrovni povodí stanovené rámcovou směrnicí o vodě je rovněž potřebná přeshraniční spolupráce a koordinace procesů provádění, zejména s ohledem na to, že oblasti povodí překračující hranice se vyskytují v převážné části EU. Přijetím rámcové směrnice o vodě byla posílena a značně zlepšena mezinárodní spolupráce. V několika případech se výměna informací vyvinula ve společnou diagnózu problémů a společná rozhodnutí o přeshraničních opatřeních. Ve velkých oblastech povodí překračujících hranice byly vypracovány společné plány povodí, v započatém úsilí při koordinaci opatření je však nutno dále pokračovat.

Dalším klíčovým prvkem rámcové směrnice o vodě je zapojení veřejnosti a uživatelů do hospodaření s vodními zdroji. Proaktivní přístup může vést k optimálním rozhodnutím, která jsou lépe přijímána a snáze prováděna na místě. Je důležitá transparentnost při zohledňování výsledků procesů konzultací a v tomto ohledu lze uvést několik dobrých příkladů.

Doporučení členským státům:

– *nadále konsolidovat multidisciplinární přístup v rámci integrovaného hospodaření s vodními zdroji; hledat řešení, která z dlouhodobého hlediska zajistí rovnováhu mezi ochranou životního prostředí a udržitelným hospodářským rozvojem, a případně přizpůsobit právní a správní postupy;*

– *od raných fází vypracování plánů povodí koordinovat činnost s jinými zeměmi se společnými oblastmi povodí, dojednávat a provádět přeshraniční opatření;*

– *od začátku procesu plánování zapojit zúčastněné strany a orgány a zachovat transparentnost.*

5.4. Začlenění kvantitativních a kvalitativních aspektů do hospodaření s vodními zdroji

Rozumné hospodaření s vodou by mělo stejnou měrou zohledňovat kvalitativní i kvantitativní aspekty: cílů rámcové směrnice o vodě bude možno dosáhnout pouze tehdy, budou-li mít vodní ekosystémy k dispozici dostatečné množství čisté vody. K tomu jsou potřebné ekologické průtoky, které podporují ekologický stav a zajišťují dostupnost vody pro různé druhy využití. Význam otázky množství vody je uznáván v mnoha oblastech povodí v celé Evropě. Plány povodí obsahují opatření pro řešení problému nedostatku vody a sucha, který se v důsledku změny klimatu s velkou pravděpodobností dále prohloubí[15]. V plánech povodí však byly rovněž zjištěny nedostatky týkající se kvality a dostupnosti souborů dat i souladu mezi jednotlivými opatřeními.

[15] Sdělení o přezkumu evropské politiky pro řešení problému nedostatku vody a sucha.

Řada plánů povodí sice obsahuje informace o dopadech změny klimatu, ve většině případů to však nemá vliv na volbu opatření a důkladnější řešení se odkládá do dalšího cyklu plánování.

Řízení povodňových rizik je nedílnou součástí integrovaného hospodaření s vodními zdroji, a toto téma proto uvádějí plány povodí v celé EU, zejména jako příčinu výrazných změn vodních útvarů. Druhý cyklus plánů povodí bude nutné zkoordinovat s prvními plány řízení povodňových rizik.

Doporučení členským státům:

– *uplatňovat režimy ekologických průtoků, aby orgány a uživatelé věděli, jaké množství vody a jaký ekologický průtok jsou nutné k dosažení dobrého ekologického stavu;*

– *zdokonalit soubory dat o množství vody, dostupnosti vody a prognózy budoucí poptávky po vodě, aby mohly být vypracovány soudržné a účinné soubory opatření;*

– *zapracovat do plánů povodí aspekty změny klimatu;*

– *koordinovat vypracování plánů řízení povodňových rizik a příslušné konzultace s druhým cyklem plánů povodí, aby byla zajištěna jejich provázanost.*

5.5. Klíčová úloha právních předpisů z doby před přijetím rámcové směrnice o vodě pro dosažení cílů směrnice

Před přijetím rámcové směrnice o vodě řešila vodohospodářská politika EU významné vlivy na vodní prostředí přijetím směrnice o čištění městských odpadních vod a směrnice o dusičnanech[16]. Uvedené směrnice mají chránit vodu před vlivy dusičnanů ze zemědělské činnosti a rozvoje měst, a přispívat tak k cílům rámcové směrnice o vodě.

Ve starých členských státech (EU-15) je provádění směrnice o dusičnanech již v pokročilé fázi, avšak v členských státech, jež k EU přistoupily v roce 2004 (EU-12) a které směly využít přechodného období, tomu tak většinou není. Hlavními překážkami jsou nedostatek finanční podpory a nevhodné plánování.

Z nejnovějších zpráv[17] předložených v rámci směrnice o čištění městských odpadních vod vyplývá, že v EU-15 jsou k dispozici stokové soustavy odpadních vod pro 99 % a v EU-12 pro 65 % celkového množství odpadních vod. Sekundární čištění se v EU-15 provádí u 96 % a v EU-15 u 48 % celkového množství odpadních vod. Další intenzivnější čištění v EU-15 probíhá u 89 % a v EU-15 u 27 % celkového množství odpadních vod. Důvodem pro nesplnění požadavků nadále zůstává nedostatek finančních prostředků na investice. Z tohoto důvodu by se měla podporovat nákladově efektivní inovativní technická řešení.

[16] Směrnice Rady 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod, Úř. věst. L 135, 30.5.1991 a směrnice Rady 91/676/EHS o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů, Úř. věst. L 375, 31.12.1991.

[17] Šestá souhrnná zpráva Komise o provádění směrnice o čištění městských odpadních vod – pracovní dokument útvarů Komise SEK(2011) 1561 v konečném znění (referenční období 2007/2008).

Znečištění z průmyslových emisí je upraveno směrnicí o integrované prevenci a omezování znečištění[18]. Z poslední zprávy o provádění vyplývá, že díky uvedené směrnici byly v mnoha členských státech zpřísněny právní předpisy v předmětné oblasti, ale zároveň stále ještě příliš mnoho povolení obsahuje mezní hodnoty emisí, které nejsou v souladu s nejlepšími dostupnými technikami a pro vodní prostředí neposkytují dostatečný stupeň ochrany.

Doporučení členským státům:

– *posílit akční programy v rámci směrnice o dusičnanech a vymezování oblastí ohrožených dusičnany, zlepšit míru dodržování požadavků v oblasti čištění odpadních vod vypracováním vhodných investičních plánů a zajistit dodržování mezních hodnot emisí s pomocí nejlepších dostupných technik.*

5.6. Podpora racionálního využívání vody pomocí vhodných poplatků za vodu

Transparentnost v podobě vhodných informací o nákladech na vodu je základem pro rozvoj politik poplatků za vodu, které uživatelům nabízejí dostatečné pobídky k účinnějšímu využívání vody v souladu s rámcovou směrnicí o vodě. V tomto směru však zatím bylo dosaženo pouze zanedbatelného pokroku.

Předpokladem účinného využívání vody je měření její spotřeby. Paušální sazby, sazby závislé na velikosti zavlažované plochy nebo společné účtování pro několik uživatelů mohou stěží motivovat k udržitelnému využívání vody. V několika členských státech nebylo měření spotřeby vody plně provedeno v některých odvětvích, jako např. v zemědělství nebo v domácnostech.

Návratnost finančních nákladů na vodohospodářské služby, včetně kapitálových nákladů, zajišťuje nezbytnou dlouhodobou udržitelnost investic. Nedílnou součástí návratnosti nákladů jsou rovněž environmentální náklady a náklady na zdroje, které zajistí vhodné financování externích nákladů využívání vody a čištění odpadních vod. Při výpočtu nákladů na vodohospodářské služby by navíc měla být uplatňována zásada „znečišťovatel platí“[19].

Pouze v několika členských státech je návratnost environmentálních nákladů a nákladů na zdroje transparentní. Zásada návratnosti se ve větší či menší míře uplatňuje v případě domácností a průmyslu. V zemědělství jsou v řadě oblastí poplatky zavedeny pouze v omezeném rozsahu.

Z posouzení plánů povodí vyplývá, že posouzení nákladů a přínosů je značně nekvalitní. V této oblasti je zapotřebí provést důkladná zlepšení a stanovit společnou metodiku pro výpočet nákladů (včetně environmentálních nákladů a nákladů na zdroje) a přínosů (včetně ekosystémových služeb). V opačném případě nebude možné zajistit provádění účinných politik poplatků za vodu ani zabránit nepřiměřeným a nevhodným opatřením.

---

[18] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/1/ES ze dne 15. ledna 2008 o integrované prevenci a omezování znečištění, Úř. věst. L 24, 29.1.2008, s. 8. Má být od 7. ledna 2014 nahrazena směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU ze dne 24. listopadu 2010 o průmyslových emisích. Viz http://ec.europa.eu/environment/air/pollutants/stationary/ippc/key_impl.htm

[19] Komise zahájila řízení o nesplnění povinnosti proti devíti členským státům, které výklad pojmu „vodohospodářské služby“ omezují na zásobování pitnou vodou a čištění odpadních vod.

Doporučení členským státům:

– *zajistit transparentní a spravedlivou politiku poplatků za vodu založenou na měření spotřeby vody;*

– *zajistit návratnost nákladů prostřednictvím lepšího posuzování nákladů a přínosů.*

5.7. Financování opatření

Programy opatření členských států zahrnují různé nástroje (právní, správní a technické povahy a nástroje v oblasti infrastruktury a školení apod.) a mohou být financovány z různých zdrojů. Část nákladů má být kryta z veřejných prostředků, ale poskytnutí prostředků se očekává i od soukromých provozovatelů, např. prostřednictvím ustanovení o návratnosti nákladů. Na financování některých opatření rámcové směrnice o vodě se mohou podílet i evropské fondy, jako např. strukturální fondy, Fond soudržnosti nebo finanční prostředky SZP.

Návrh Komise týkající se nového nařízení LIFE na období 2014–2020 zahrnuje možnost spolufinancování projektů, u nichž se za účelem provádění opatření rámcové směrnice o vodě spojí prostředky z různých fondů EU a jiných zdrojů financování do jednoho rozsáhlého projektu.

Návrh Komise v oblasti politiky soudržnosti na období 2014–2020 se zakládá na klíčových prvcích rámcové směrnice o vodě a využívání strukturálních fondů a prostředků Fondu soudržnosti podmiňuje splněním předběžných podmínek. Politika soudržnosti nabízí příležitost navzájem propojit provádění vodohospodářské politiky a potřeby řízení vodních zdrojů.

Rozhodnutí o financování musí být v souladu s prioritami stanovenými v plánech povodí. Většina plánů povodí neobsahuje přesné informace o nákladech na provádění opatření a o způsobu jejich financování. Mechanismy financování a dostupnost finančních prostředků musí být při výběru opatření již vyřešené. V opačném případě je jejich provedení nejisté.

Doporučení členským státům:

– *založit rozhodnutí o financování (včetně prostředků EU) na prioritách a opatřeních uvedených v plánech povodí, včetně splnění požadavků právních předpisů EU týkajících se vodních zdrojů;*

– *uvést v plánech povodí a programech opatření náklady na opatření, odpovědné orgány a subjekt, který převezme náklady.*

5.8. Začlenění do jiných politik

Územní plánování, zemědělství, rozvoj měst, vodní elektrárny, plavba a ochrana před povodněmi mohou mít značný dopad na vodní zdroje. Provedení plánů povodí poskytuje jedinečnou příležitost k interakci těchto odvětví a k vytvoření rámce, v němž tyto činnosti mohou probíhat udržitelným způsobem. Při prováděni rámcové směrnice o vodě musí být cíle vodohospodářské politiky zahrnuty do rozvoje a plánování hospodářských činností závislých na vodě.

Z více než 90 % posuzovaných plánů povodí vyplývá, že zemědělství zatěžuje povodí ve značné míře, mimo jiné prostřednictvím difúzních nebo bodových zdrojů znečištění organickými látkami, živinami, pesticidy a hydromorfologickými dopady.

Programy opatření sice obsahují velké množství technických a netechnických opatření či hospodářských opatření, zároveň však chybějí důležité prvky (působnost, harmonogram a financování). Plánům povodí obecně chybí rozhodný přístup k řešení zemědělských vlivů a nedaří se jim do provádění rámcové směrnice o vodě uspokojivým způsobem zapojit sdružení zemědělců[20]. Navíc je v nich uvedeno jen málo podrobností o využívání příležitostí, jež poskytují programy rozvoje venkova.

Návrhy Komise týkající se reformy SZP[21] obsahují řadu prvků, které by mohly výrazně zlepšit interakci mezi zemědělstvím a vodohospodářskou politikou. Patří k nim například zahrnutí rámcové směrnice o vodě do podmíněnosti (za určitých podmínek), „zazelenění" prvního pilíře SZP a systém plánování programů politiky pro rozvoj venkova, v němž je účinné využívání vody a řízení vodních zdrojů uvedeno jako dílčí priority řešené v rámci příslušných programů.

V čl. 4 odst. 7 rámcové směrnice o vodě o nových projektech a změnách vodních útvarů jsou uvedeny podmínky pro uzavírání kompromisů mezi ochranou vody a hospodářským rozvojem. Podle uvedeného článku musí být nové změny výslovně vysvětleny v plánech povodí. Z celkového počtu 116 posuzovaných plánů, které obsahovaly mimo jiné rovněž výjimky, se pouze 12 plánů vztahuje na projekty spadající pod čl. 4 odst.7. Ačkoli je zřejmé, že existuje více plánovaných či probíhajících projektů, které by mohly vést ke zhoršení stavu vodních útvarů, nejsou v plánech povodí uvedeny.

Skutečnost, že jen velmi malý počet plánů povodí odkazuje na nové projekty a programy, je třeba považovat za promeškanou příležitost pro udržitelný rozvoj hospodářských činností v rámci skutečně integrovaného řízení vodních zdrojů.

V kontextu čl. 4 odst. 7 vyžaduje zvláštní pozornost rozvoj vodní energie. Na její významné environmentální dopady je třeba odpovídajícím způsobem reagovat. Přitom je třeba klást větší důraz na obnovu a rozšiřování stávajících zařízení než na zřizování nových zařízení. Základem těchto opatření by mělo být strategické posouzení na úrovni povodí, v jehož rámci

---

[20] Viz internetové stránky GŘ ENV: „Guidance for administrations on making WFD agricultural measures clear and transparent at farm level" (pokyny pro státní správu – jak vytvořit na úrovni zemědělských podniků jednoznačná a transparentní zemědělská opatření podle rámcové směrnice o vodě) a „Handbook on Farm Advisory Systems and water protection" (příručka o zemědělských poradenských systémech a o ochraně vody).

[21] http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/legal-proposals/index_en.htm

se vyberou optimální stanoviště s ohledem na výrobu energie a co nejnižší dopad na životní prostředí[22].

Podobně může mít škodlivé vlivy na vodní prostředí také vnitrozemská plavba, přestože může představovat druh dopravy produkující nízké množství CO_2. V rámci společné prováděcí strategie a dalších postupů byly vypracovány rozsáhlé pokyny[23] , jejichž používání by mělo zajistit další udržitelný rozvoj vnitrozemské plavby, aniž by byly ohroženy cíle rámcové směrnice o vodě.

Vlivy vnitrozemských vod ovlivňují též stav mořského prostředí. Opatření přijatá podle rámcové směrnice o vodě přispějí k dosažení dobrého environmentálního stavu ve smyslu rámcové směrnice o mořské strategii[24]. Uvedená směrnice stanoví povinnost do roku 2015 vypracovat program opatření, v němž budou využity výsledky koordinace s plány povodí vypracovanými v druhém cyklu.

Doporučení členským státům:

- *využít procesu vypracování a provádění plánů povodí k vytvoření jasných rámcových podmínek pro rozvoj hospodářských činností závislých na vodě;*
- *zlepšit spolupráci se zemědělci při vypracování programů opatření, aby byla zajištěna proveditelnost a přijímání opatření; posílit proaktivní úlohu zemědělského poradenského systému a využít příležitostí v rámci programů rozvoje venkova;*
- *zachovat rovnováhu mezi dobrovolnými a povinnými opatřeními v odvětví zemědělství s cílem poskytnout solidní základ pro programy rozvoje venkova a požadavky podmíněnosti týkající se vodních zdrojů; zvýšit míru využívání multifunkčních opatření na podporu přirozeného zadržování vody;*
- *koordinovat a začleňovat do plánů povodí programy, plány a projekty, které mají dopad na vodní prostředí (jako např. plavba, vodní elektrárny či opatření na ochranu proti povodním).*

---

22 „CIS Policy Paper on WFD and Hydromorphological pressures. Recommendations for better policy integration (2006)“ (strategický dokument o rámcové směrnici o vodě a hydromorfologických tlacích vypracovaný v rámci společné prováděcí strategie. Doporučení za účelem lepšího začleňování politik). http://circa.europa.eu/Public/irc/env/wfd/library?l=/framework_directive/thematic_documents/hydromorphology/hydromorphology/_EN_1.0_&a=d

23 Tamtéž; viz také „Joint Statement on Inland Navigation and Environmental Sustainability in the Danube River Basin“ (2007) (společné prohlášení k vnitrozemské plavbě a environmentální udržitelnosti v povodí řeky Dunaje); „PLATINA project Good Practice Manual on Sustainable Waterway Planning“ (2011) (příručka o osvědčených postupech při plánování udržitelné plavby vypracovaná v rámci projektu PLATINA); pokyny Komise k udržitelnému rozvoji a řízení vnitrozemské plavby v kontextu právních předpisů EU o ochraně přírody (2012).

24 Směrnice 2008/56/ES, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti mořské environmentální politiky, Úř. věst. L 174, 25.6.2008.

6. ZÁVĚRY

- Při přípravách a vypracování plánů povodí bylo vynaloženo značné úsilí. Díky tomu nyní máme mnohem více znalostí o stavu vod v EU a o činnostech, které je ovlivňují. Z posouzení Komise však rovněž vyplývá, že k dosažení cílů rámcové směrnice o vodě do let 2015, 2021 a 2027 je zapotřebí ještě většího úsilí.

- Existují dobré příklady dokládající provedení všech aspektů rámcové směrnice o vodě. Členské státy, jež mají při schvalování a provádění svých plánů povodí zpoždění, proto mají příležitost poučit se z práce ostatních členských států, a mohou tak své zpoždění vyrovnat.

- Při provádění je třeba zajistit, aby řízení vodních zdrojů bylo založeno na lepším chápání hlavních rizik a vlivů v oblasti povodí, které se opírá o výsledky spolehlivého monitorování. To bude mít za následek nákladově efektivní opatření, která zajistí dlouhodobě udržitelné zásobování vodou pro jednotlivce, podniky a přírodu.

- Komise bude v rámci společné prováděcí strategie nadále pokračovat ve svém úsilí o plodnou neformální spolupráci s členskými státy a zúčastněnými stranami.

- Komise navíc bude prostřednictvím dvoustranné spolupráce s členskými státy nadále sledovat provádění doporučení uvedených v této zprávě a v připojených dokumentech a případně zajistí prosazování povinností vyplývajících z rámcové směrnice o vodě.

- Závěry této zprávy byly zapracovány do strategických návrhů, které Komise uvádí ve svém sdělení o plánu pro ochranu vodních zdrojů Evropy, a budou dále projednány v rámci společné prováděcí strategie.